

[Hartling.]

Som en naturlig konsekvens af folkekirkens ejendommeligt sammenvundne styreform kommer dens forhold nu og da til debat i folketinget, og det må anses for godt og ret, så længe vi har en folkekirke, hvis øverste forsamling i virkeligheden er folketinget. Folkekirkens lovgivende forsamling er dette høje ting. På den anden side har vi nok alle en fornemmelse af og en forståelse for, at der er forhold i kirken, som er hævet over den lovgivning, som vi kan præstere herinde. Det er oftest blevet udtrykt på den måde, at staten, folketinget, har undgået at gribe ind i det, man kan kalde kirkens indre forhold.

Forespørgslen i dag drejer sig om to ting: om præsternes forkyndelsesfrihed og om biskoppernes tilsynspligt. Dersom det kunne påvises, at præster i vor folkekirke ikke frit kunne forkynde, eller dersom biskopper ikke passede deres tilsynspligt, var det rimeligt nok, at folketinget tog sagen op og eventuelt pålagde kirkeministeren at gribe ind. Det forekommer mig altså, at de her nævnte problemer principielt kommer os ved i folketinget, og det er rimeligt, at vi drøfter dem. Imidlertid skal vi naturligvis drøfte dem ud fra de rigtige forudsætninger.

Som forespørgslen er formuleret, og som det også fremgik af indlægget for lidt siden, er det tydeligt, at forespørgeren, det ærede medlem hr. Helge Larsen, nærer frygt for, at man er gået præstens frihed for nær. En præst skal have lov at sige sin mening, biskoppen skal ikke diktere ham hans standpunkt eller true ham, men præsten skal alene følge sin samvittighed.

Jeg tror, det er et sundhedstegn, at der i et folk råder en stor årvågenhed over for angreb på åndsfriheden. Vi er i vort land — langt de fleste af os i hvert fald — enige om, at vi ikke ønsker nogens ret til frit at udtale sig krænkede. Vi kan ikke godt tage nogen form for kætterjagt eller nogen hovmesterering af samvittighederne. Men det er at gøre spørgsmålet for enkelt, hvis man formulerer det derhen, at en præst altså kan mene, hvad han vil, og sige, hvad han vil. Det kan han nemlig ikke, netop fordi han er præst.

Det hænger jo sammen med, at der ikke

blot er tale om præstens åndelige ret, men da også om biskoppens — og fremfor alt om menighedernes. Den danske folkekirke er nok vanskelig at definere, men den er ifølge grundlovens ord „evangelisk-luthersk“. Jeg vil gerne med tilslutning citere, hvad den højtærede kirkeminister har sagt — der er allerede blevet alluderet til det i dag, men lidt gentagelse kan ikke undgås, og jeg har ikke haft adgang til i forvejen at gennemlæse talernes indlæg. Den højtærede kirkeminister sagde — folketingets forhandlinger 1955-56, sp. 2031, og det er gentaget og fastholdt sp. 2214 —:

„I grundloven står der ligeledes, at den danske folkekirke er evangelisk-luthersk, og at den som sådan understøttes af staten — „som sådan“ vil sige som evangelisk-luthersk. Kirken står altså ikke for hvad som helst, men bygger på et luthersk menneskesyn og en evangelisk-luthersk kristendomsopfattelse.“

Man har i dette land en grundlovsfæstet ret til at mene, hvad man vil i religiøse spørgsmål. Man kan have en fra folkekirken afvigende opfattelse. Grundloven anerkender fra folkekirken afvigende trossamfund — § 69 — hvoraf man vel må have lov at slutte, at også folkekirken i grundloven betragtes som et trossamfund. Enhver kan mene og sige, hvad han vil i disse sager, men når man er gået ind i et folkekirkeligt præsteembede og har aflagt præsteløftet — af egen fri vilje — så kan man ikke hævde og forkynde meninger, der er modsat folkekirkens, og samtidig beholde sit embede. Selvfølgelig ikke. Og kan man ikke selv finde grænsen, må det være de kirkelige myndigheders opgaver at sætte den. For hvis skyld? For menighedernes skyld. For at folkekirken kan være, hvad vi siger den er.

Jeg går ud fra, at vi er enige om, at folkekirken skal være rummelig, og hvis man i tankerne løber dens persongalleri igennem, vil vist ingen falde på at sige, at det just er rummelighed, der mangler. Men vi kan formentlig også enes om, at ordene evangelisk-luthersk sætter en grænse for rummeligheden.

Jeg vil derfor mene, at folketinget hurtigt kan tage standpunkt til det principielle